

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Razpisne števe, se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe, po 5 nvd. (10 stot.).

GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 korone. OENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm, omarnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in utočljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira.

Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5.20, za pol leta Kron 2.60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.

Naročnino, oglašje in reklamacije pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Grof Khuen-Hedervary na Dunaju.

BUDIMPEŠTA 26. Ogrski biro poroča z Dunaja: Ministerski predsednik grof Khuen-Hedervary, ki je dospel včeraj na Dunaj, je danes ob 9. uri predpoludne posetil ministerskega predsednika barona Bie-mertha. Ob 11. uri predpoludne je bil grof Khuen-Hedervary pri cesarju na avdijenci, na kateri je poročal cesarju o političnem položaju na Ogrskem. — Po avdijenci je grof Khuen-Hedervary posetil skupnega vojne ministra barona Schönaicha in se je potem podal k ministru za vnanje stvari grofu Aehrenthalu, s katerim je imel daljšo konferenco. Ogrski ministerski predsednik se ob 9. uri zvečer vrne v Budimpešto.

Govor bana Tomašića v Osijeku.

OSJEK 26. Ban Tomašić je dospel v soboto zvečer semkaj in je včeraj govoril na nekem volilnem shodu o političnem položaju. Ban je rekel, da je krizo izzvala koalicijska, ne ban. Banom bi bil mogel biti imenovan, če tudi ne bi bil hodil s koalicijo. Ali to se protivi njegovim ustavnim obveznostim. On hoče vladati s koalicijo kakor večina deželnega zbora, vendar pod pogojem, da se preosnuje v enotno stranko. — Nedavno sestavljeni program nove stranke je poln protislovij. Pripravljen je delovati tudi s to stranko, ako izbrše ta protislovja iz programa in poda jamstvo, da bo brzala radikalne elemente. Glede odnošajev med Hrvati in Srbi stoji na stališču popolnega bratskega sporazumljenja. Hrvatski in srbski poslanci naj se med seboj posvetujejo o vseh srbskih željah in naj o tem sklepajo. On, ban, bo gotovo skrbel, da se želje izvrše. Ali ni dobro, ako se z nejasnostmi spor vedno zadržuje.

Zvečer je bil banket, na katerem se je nazdravilo cesarju in ministerskemu predsedniku grofu Khuen-Hedervary-ju. Potem je bila v gledališču slavnostna predstava, kjer so bile banu prirejene ovacije. Danes zjutraj je ban odpotoval v Budimpešto.

Stranke v ogrski delegaciji.

BUDIMPEŠTA 26. Vlada je sklenila odkaze v delegaciji Košutovi stranki štiri mandate, Justhovi tri, Hrvatom štiri, ljudski stranki en mandat. Vladna stranka bo imela v delegaciji 48 glasov.

Stanje aviatika Chaveza se je poslabšalo.

DOMODOSOLA 26. Aviatik Chavez je prebil noč slabo in ni mogel spati. Bil je zelo razburjen. Njegovo stanje se je poslabšalo.

Tatvina v Kopru.

KOPER 26. Včeraj ob 4. uri popoldne so v stanovanje družine Jakoba Sapela, med tem ko se je nahajala cela družina na sprejem, udrti tatovi, prebrskali celo stanovanje in odnesli vse, kar se je dalo odnesti.

Bilo je v družbi deset tatov. Šest jih je bilo na straži, a štirje so kradli. Sedem jih je že aretiranih, med temi sedmimi so štirje ravnokar izšli iz zapora, kjer so dostali prisojene kazni.

Kolera.

CARIGRAD 26. Včeraj so konstatirali 5 slučajev kolere.

TRAPEZUNT 26. V soboto je obbolelo na kolero 17 oseb, včeraj jih je obbolelo

16, umrlo pa 7. Del teh slučajev se je dogdil v ječi.

BUDIMPEŠTA 26. Glasom komunikeja ministerstva za notranje stvari so včeraj v vsej Ogrski obbolele na kolero tri osebe, mrlje pa štiri.

BUDIMPEŠTA 26. Tukaj so obbolele tri osebe za sumljivimi znaki kolere in sicer neki ladijski ponočni čuvaj, neki jermenski pomočnik in neki prodajalec časnikov.

MOHAČ 26. Tukaj so včeraj konstatirali štiri nove slučaje kolere.

TURČIJA.

CARIGRAD 26. Listi poročajo, da se veliki vezir vrne v Carigrad 9. t. m.

CARIGRAD 25. Na svobodo so izpustili člene patrijarhatske narodne skupščine.

CARIGRAD 26. „Tanin“ poroča, da vlada povsod v pokrajinah velika razburjenost radi vprašanja posojila. Prebivalstvo je baje pripravljeno doprinese vsako žrtev in plačevati nove davke, da ne bi država potrebovala več novih posojil. List zagovarja nove davke in omenja idejo, ki se je pojavila za notranje posojilo. „Jeni Gazeta“ javlja, da poseduje turški zaklad sredstva, da pokrije potrebščine brez posojila. „Ikdam“ graja vedenje Francije.

Novi Sad 26. V minoli noči je pogorel mlin Sofija v Dugyevskem. Vseh pet nadstropij se je zrušilo. En gasilec je bil ranjen. Škoda, ki je pa pokrita z zavarovalnino, znaša milijon kron.

Pariz 25. Včeraj se je v Rue de Rennes pojavila velika nesreča. Neka kočija, v kateri se je nahajala soproga sodnega aktuarija Villerella s svojimi otroci in njeno sestro, je prišla med dva tramvajska voza in je bila popolnoma strta. — Žena in nje enajstletna hčerka sta prišla pod kolesa in sta bili zmečkani. Druge osebe, ki so bile v kočiji, so dobile težke poškodbe. Pozvati so morali gasilce, da so spravili trupli izpod koles.

Veliki Varadin 26. Kmet Emerih Vitalis, ki je obdolžen več umorov in ki so ga orožniki že več tednov brezuspešno iskali, je bil danes popoldne v lastni hiši ustreljen od orožnikov.

Berolin 26. Državna banka je danes povišala diskont na 5 odst. in lombardno obrestno mero na 6 odst.

V obrambo in za bistrenje pojmov.

(Dopis z dežele)

(Zvršetek.)

G. pl. Plemič navaja sklepoma, da sem pozabil na sodelovanje doma s šolo; no, ravno o tem se hočemo nekoliko porazgovoriti. To sem hotel doseči se svojim dopisom, četudi nisem direktno povedal tega. Saj sem ravno z navedbo slučaja v srednji Istri s prstom pokazal, kaj bi bilo dobro.

G. pisec omenja domače vzgoje. Toda, kakšna naj bo ta domača vzgoja; kako naj naše nevedno ljudstvo vzgojuje otroke, ko samo nič ne ve. Če že trdi „da bi šola še lepše napredovala, nego napreduje, če ne bi o nji pisali ljudje, ki niti pojma nimajo, kaj je šola“, naj vsaj pove, koliko šoli škoduje kak tak članček! Na vsak način, da bo domača vzgoja boljša, bodi G. Ferdu Plemiču in dr. povedano, da je nujno potrebno uvajati redne takozvane „roditeljske večere“,

podtikala, privzdigala pri tem vselej obleko, kakor bi bila stopila nanjo. Meni se je zdela njena hoja podobna dolgi epični pesmi razdeljeni v določene kitice po enakomernem številu stihov. Oko je obviselo na gospici Poldinki.

Gospica je prišla s koškom v roki do prodajalne. Pogledala je nad vrata, kakor bi jo kaj začudilo, potem se je izpodtaknila čez prag in obstala pri vratih. Ni vstopila čisto in pritisnila si je hitro robec na nosiček. Kajti gospod Vorel je zaradi dolgega časa pridno kadil in v prodajalni je bilo polno dima.

„Ponižno poljubljam roko. S čim naj postrežem?“ je vprašal postrežljivo gospod Vorel in stopil dva koraka nazaj ter položil pipo na polico.

„Dve merici ječmena“, je dejala gospica Poldinka in se obrnila na pol iz prodajalne ven.

Gospod Vorel se je požuril. Nameril je dve merici, pridal skoro polovico in stresel v papirnat zavitek. Zdelo se mu je, da mora pri tem nekaj govoriti. „Blagovolite biti zadovoljna, milostljiva gospica“, je jecjal. „Tako — tukaj prosim!“

„Koliko velja?“ je vprašala Poldinka s podžranim dihom in zakašljala v robec.

pri katerih naj se razlaga vse, kar je potrebno roditeljem za vzgojo otrok in kako bodi dom pomoč šoli! Ko bo uvedeno to, bo naša širna slovenska domovina dolžna velike hvalečnosti učiteljskemu stanu in napredek ne izostane. In komu je ravno dolžno upajati roditeljske večere?! Jaz mislim, da ravno učitelstvu v zvezi z duhovščino. Menda vendar ne boste zahtevali, da bi „diletanti“ in „šušmarji“ uvajali roditeljske večere, in predavali na njih, ko sami nič ne znajo?! „Ne le, kar velela mu stan, kar more, je tudi učitelj storiti dolžan“, — namreč za narod in njegovo vzgojo in izobrazbo.

Poleg roditeljskih večerov bi bili jako koristni mladeniški in dekljski večeri, pri katerih naj bi se šoli odraslo mladino nadalje izobraževalo. Primerni za to bi bili posebno jesenski in zimski večeri. In iz te mladine vzgojili bi si značajnih in zavednih mož in žen, očetov in mater, ki bi bili lahko v ponos narodu in učitelstvu in bi bili temelj dobri vzgoji in dobri šoli. Mladino navajamo na čitanje dobrih in koristnih knjig in časopisov in videli bomo vse drugačen uspeh. Bi ne bilo li bolje, da bi se naši mladeniči zbirali k pouku in čitanju, nego da po vaških beznicah popivajo in kvartajo?!

Zraven tega še nekaj. Vem pozitivno, da marsikatera ljudska šola na deželi ima šolsko knjižnico, kateri pa je sedanjí nanen le, da njene knjige in zvezke zob časa izroča pozabnosti, ter da, več ali manje v redu in neredu, čiste ali zaprašene, leže v kaki omari. Že šolsko mladino naj bi se navajalo k čitanju knjig v svobodnem času, kar bi na njo blagodejno vplivalo.

Ne, ni gospod Ferdu Plemič in ne G. I. — om nista pobila dejstva, da naše ljudsko šolstvo ne dosega cilja. Da se pa ta nedostatek odstrani, delajmo skupno, kakor učitelstvo in duhovščina, ravno tako mi starši, ki nas pa morate poučiti. In hvaležni Vam bomo ne le mi, temveč tudi naši potomci in z vsemi vred tudi ves narod. Videli bode, da bo z izobrazbo tudi izginjalo pijančevanje, preklinjanje, kvartanje, poboji in vsi drugi enaki madeži ljudske mase.

Konečno pa srčna hvala g. Ferdu pl. Kleimayerju na njegovem pikrem dopisu! Samo bi ga prosil, da bi v bodoče opustil tisto smešnje in naj nas raje poučuje dobrohotno in z blago besedo. Hvala g. I. — omu na njegovem stvarnem izvajanju. Pritrjam njegovemu predzadnjemu odstavku glede bolezni učitelstva, ker sam dobro vem, da ravno učitelstvu ne cveto rožice dobrot. Ali kaj se hoče: za našo deco moramo vse žrtvovati.

Slednjič se zahvaljujem tudi g. uredniku, da mi je v svojih skromnih predalih dovolil nekoliko prostora.

Konečno beležim svoje mnenje, da naj bi za odstranjenje ljulike izmed pšenice nekoliko skrbele stanovske organizacije.

Če tudi ni bilo marsikomu kaj prav, se nadejam, da se me ne bo smatralo za sovražnika učitelstva, ker pisal sem le iz dobrega namena.

Oče več šolo obiskujočih otrok.

Preporod na Kopersčini. (slavje v Gažonu).

Kdo izmed starejših naših Tržčanov, se ne spominja onih srditih političkih borb

„Štiri groše. — Tako! Ponižno poljubljam roko! Prvi začetek od krasne gospice — imel bom srečo.“

Gospica Poldinka se je ozrla nanj hladno. Tak tuj branjevec! Lahko bi bil vesel, če bi ga hotela vzeti tista zajfarjeva rdečelasa Anuša, pa si dovoljuje — Odgovorila ni ničesar in odšla.

Gospod Vorel si je mel roke. Pogledal je zopet na ulico in njegovo oko je obviselo na beraču Voitišku. Trenutek pozneje je stal Voitišek, z modro čepico v roki, na pragu.

„Tu je groš“, je dejal gospod Vorel ljubeznivo, „pridite vsako sredo.“ Voitišek se je zahvalil smehljaje in odšel. Gospod Vorel je zopet mel roke in menil: „Zdi se mi, da pride v prodajalno vsakdo, kogar bolj ostro pogledam. Pojde že, pojde!“

Ali pri „globoki kleti“ je stala stotnikova gospica Poldinka in ravno pripovedovala gospej svetovalčevi Kdojkovi: „Toliko ima tam dima, da je vse kakor prekaženo.“ In ko je prišla opoldne ječmenova juha na stol, je trdila gospica Poldinka, da čuti v njej tobakov smrad“ in odločila je žlico.

Zvečer so si pripovedovali že vsi sosede, da v prodajalni gospoda Vorla vse

še pred dobrim desetletjem na Pomjanskini? Ta, da-si popolnoma slovenska občina, je vendar bila — izvzemši kratko medvladje — v italijanskih rokah.

A ta občina je bila jeziček na tehtnici, da je skozi dolgo vrsto let odločevala poprej o enem in pozneje — ko je bila uvedena peta kurija — za dva državnozbornska mandata Italijanom v prilog. Konečno, ko so Italijani uvideli, da si ne bodo mogli več ohraniti gospodstva v vsej občini, so odločili tri severne davčne občine: Marezige, Truške in Boršt, ki so vedno kompaktno glasovale za slovensko stvar — in so iz ene ustvarili dve občini.

Tako so se Italijani nadejali, da jim bo možno ohraniti svoje nadvladje in gospodstvo vsaj v ostalem delu, v sedanji občini občini pomjanski. In res: leta 1899, ko so se vršile prve občinske volitve v razdeljeni občini, si Slovenci v Pomjanu niso upali niti nastopiti. — Tako je bila tudi na naslednjih volitvah leta 1903. Na volitvah 1908 so Slovenci zopet nastopili. Propadli so sicer, ali ipak so že spravili skupaj lepo število glasov. Med tem pa so za blagor ljudstva vneti rodoljubi delali na tihem na prosvetnem in gospodarskem polju. In vspeh tega dela se že prikazuje, sicer polagoma, ali stalno.

Viden znak tega tihega, ali doslednega dela, oziroma narodnega preporeda je bila tudi veselica, ki se je vršila minulo nedeljo v Gažonu. Kaj pomenja slovenska veselica v Gažonu, to more preceniti le oni, ki ve, kaj je bil Gažon!! Bili so časi — in ni še dolgo temu — ko slovenski narodnjak v Gažonu ni dobil niti kruha, ko so v Gažonu klicali Slovence: „Fora i ščavi!“ Minole nedeljo pa so v istem Gažonu narodne trobojnice pozdravljale Slovence in vsprejemali so Slovence z godbo in živio-klici!

In v tej evoluciji, ki se je izvršila v tako kratki dobi na tem koščku slovenske zemlje, je ves pomen nedeljske slavnosti.

Ia ta pomen so znali rodoljubi na Kopersčini prav dobro ceniti. — Zato pa tudi lahko trdimo, mirne duše, da je bilo minole nedelje zbrano na Gažonu vse, kar čuti in misli narodno na Kopersčini. Videli smo tam „Istrski Ormici“ iz Škofij — to je onih Škofij, ki so bile nedavno temu v sovražnem taboru; videli smo tu društvo „Samo“ iz Bertokov, onih Bertokov, ki smo jih še nedavno temu smatrali kakor izgubljene za narodno stvar; bila sta tam pevski zbora iz Smarij in Kort, ki nista hotela zamuditi te prilike, ne da bi z nova pokazala svoje narodno mišljenje; bila je tu vsa „Straža“ iz Trušk, ki se v zadnjem času veselo giblje v čast in ponos svoji fari; videli smo tu „Ilirijo“ iz Pobegov, ki je vedno na krovu, kadar kliče narodna dolžnost; videli pa smo v nedeljo v Gažonu tudi pevski zbora „Neodvisnost“ iz Marezig in „Zrinjskega iz Dekani, o katerima v zadnjem času sicer ni bilo ničesar več čuti, ki sta pa to pot dokazala, da sme narodna stvar tudi na njih računati, kadar bo potreba.

Pa tudi Trst je bil minulo nedeljo častno zastopan v Gažonu; bilo je tam preko 50 Tržčanov. Z ozirom na oddaljenost in neugodne komunikacijske zveze, je to gotovo zelo lepo število.

Primerno udeležbi in sodelovanju tistih narodnih društev, je izpala tudi vsa prireditev nepričakovano lepo.

Društvo „Jadran“ je vsprejemalo goste

smrdi po tobakovem dimu, moka je kakor pražena in ječmen prekajen. In že niso rekli gospodu Vorlu drugače, nego „prekajeni branjavac“ — usoda njegova je bila določena.

Gospod Vorel ni slutil ničesar. Prvi dan je bil slab, dobro. Drugi tretji dan — no, pa saj pojde! Do konca tedna ni stržil niti dva goldinarja — to je vendar le —!

In tako je šlo vedno enako. S sosedstva ni prišel nihče, tudi kak deželan je malokdaj zablodil v prodajalno. Redno je prihajal samo Voitišek. Edina tolažnica gospoda Vorla je bila njegova pipa. Čim čmernejši je bil, tem mogočnejši oblaki dima so se mu vili iz ust. Obraz gospoda Vorla je blede, čelo se mu je gubancilo, ali pipa je postajala od dne do dne bolj črna in se lesketala zdravja. Policaji na Ostruhovi ulici so gledali strupeno v prodajalno na tega neutrudljivega kadilca — ko bi bil, s pipo v ustih, saj enkrat stopil čez prag na ulico! Zlasti eden izmed njih, mali gospod Novak, bi bil dal ne vem kaj zato, da bi mu mogel gorečo pipo izbiti iz ust. Instinktivno so se nalezli nenaklonjenosti sosedov do tujca. Ali gospod Vorel je sedel černo za prodajalno mizo in se še ganil ni.

PODLISTEK.

Kako je okadil gospod Vorel svojo pipo.

Četki spisal Jan Neruda. — Poslovenil T. L.

„Saj pridejo“, si je govoril gospod Vorel, oblečen v kratak, siv plašček in bele suknjene hlače, ob sedmi uri. — „Samo, da bi bil prvi začetek“ je rekel ob osmih, zapalil svojo novo pipo in puhnil dim.

Ob devetih pa je že stopil na vrata in gledal nestrpno na ulico, kdaj začno. Tedaj je šla gori po ulici stotnikova gospica Poldinka.

Gospica Poldinka je bila polnolično dekle, majhna, silnih ram in močna v boku, starna nekaj čez dvajset let. Pripovedovalo se je o njej že približno štirikrat, da se bo možila, in svetle njene oči so imele oni izraz malomarnosti, bi rekel utrujenosti, ki se okraja v oči vseh dam, ki čakajo predolgo na zakonsko čepico. Njena hoja je bila zibajoča in je imela vrhutega še svoj poseben znak. V določenih časovnih presledkih se je namreč gospica Poldinka redno iz-

z zastavo in godbo na čelu. Pri vsprejemu so bila tudi domača dekleta, vsa v lepih belih oblekah, s trobojnicami čez prsa.

Na prigrizni pozdrav predsednika se je v imenu tržaških gostov zahvalil g. Makso Cotič, ki je naglašal, kako živo se slovenska javnost na tržaškem ozemlju zanima za narodno gibanje na Koperščini. Če se že veseli vsacega napredka, pa pozdravlja z največjo radostjo današnjo (prvo) narodno prireditev v Gažonu, ki nam prinaša o narodnem preporodu tudi v tej vasi.

Ob navdušenih živjo-klicih in sviranju godbe je sprejeto krenil na veselilni prostor. Jako lep vtis sta napravila pozdrav predsednika „Jadrana“ in deklamacija „Slava Slovincem“, deklamacija, ki jo je jako lepo izrekla neka domača deklica.

Deželni poslanec g. Valentič je imel krasen govor, v katerem je slavil pomembnost te slavnosti in je konečno predstavil domačega posestnika Petra Grižaniča - Baljo, ki je bil svoj čas kakor edini narodnjak v Gažonu v boju zoper mišljenje vse vasi. Danes je možu 75 let; še je čil in zdrav in se veseli, videč, da je v njegovi vasi slednjič vendar zmaga stvar, za katero se je on boril vse življenje. Da je bil ta korenina predmetom viharov ovacij, tega ni treba še posebej omenjati. Vrlemu starčku je žaril obraz veselja; veselje, radost in ponos mu je bilo čitati na obrazu in solzami v očeh je zatrljal, da je to najlepši dan njegovega življenja in da sedaj rad umrje, ko vidi, da je stvari, za katero se je on boril vse življenje, zmaga zagotovljena.

Bil je res lep, krasen dan minule nedelje. Zdi se — kakor je jako lepo omenil posl. Valentič —, da je hotelo tudi nebo pripomoči k lepoti tega dneva. Dočim je preje deževalo skoro ves teden, se je v nedeljo smehljalo na nebo čisto in jasno sonce, pošiljajoč doli svoje žarke, poljubljajoč zemljo, kakor da bi se ono samo veselilo, ko se zgubljeni in zavedeni sinovi vračajo zopet v okrilje svoje matere.

Toliko veselih obrazov še nikdar nismo videli na kaki narodni veselici, kakor minule nedelje v Gažonu.

Veseli pa niso bili le Gažonci sami, veseli so bili tudi vsi drugi. Osobito pa so se veselili Marezijanci in Truškanji, ki so imeli prestati toliko narodnih bojev v nekdanji pomjanski občini. In zato so pohiteli minulo nedeljo v Gažon vsi oni nekdanji narodni agitatorji, pohliti so mladeniči, ki so bili kakor otroci že sami pričeli nekdanjih borb, ali pa so čuli o tem pripovedovati še le od svojih starišev. „Morali smo priti obiskati izgubljene sinove“, tako so zatrjali. In da to niso bile prazne besede, dokazuje dejstvo, da je bilo v Gažonu z „Neodvisnostjo“ iz Marezig in „Stražo“ iz Truške — da si 3 ure hoda — okoli 150 oseb z vrlim županom g. Kocijančičem na čelu. Prišli so tri ure daleč peš, korakajoč z godbo na čelu skozi Pomjan. In ni jim bilo žal; ko so videli, kako plapolajo v Gažonu ponosno narodne trobojnice, bili so obilno poplačani za ves svoj trud.

Žal, da je za Tržacane le prehitro prišla ura slovesa. Odkorakali smo skupno z „Istrskim Grmičem“ in „Zrinjskim“ proti Kopru med pevanjem himne „Hej Slovani“. Na postaji v Kopru sta zapela zbora obeh društev — ko so se jim pridružili še drugi pevci — „Hej Slovani“, „Lepo našo domovino“ in še par drugih narodnih pesmi. Fantje so bili zelo navdušeni in so veselo prepevali tudi med vožnjo. Na postaji v Dekanih so se pevci „Zrinjskega“ takoj v krog postavili in zapeli še enkrat v slovo „Lepo našo domovino“. Členi „Istrskega Grmiča“ pa so v Škofijah pozdravljali odhajajoči vlak z lampijončki v narodnih barvah. — Bila je v nedeljo splošna mobilizacija naših narodnih sil na Koperščini in ta mobilizacija se je izbornu posrečila.

Njihovo orožje pa niso ne revolverji in ne kamenje, ampak — naša pesem! In s pesmijo hočejo širiti tudi še nadalje med našim ljudstvom omiko, narodno zavest in s tem kulturo.

Prodajalna je postajala dolgočasna in ubožna. Približno po petih mesecih so začele obiskovati gospoda Vorla sumljive postave, Židje. Pri vsakem obisku je priprl gospod Vorel zatlejena vrata prodajalne. Sedanje so si steklevali, da doživi Mala Stran gotovo bankerot. „Kdor je enkrat začel z Židi!“

Okoli svetega Pavla se je pripovedovalo, da se gospod Vorel preseli in hišni gospodar iz prodajalne zopet napravi stanovanje. Slednjič, dan pred selitvijo, je ostala prodajalna zaprta za vedno.

Naslednjega dne pa je bilo pred zaprto prodajalno gospoda Vorla od devete ure jutraj do večera neprenehoma polno ljudij. Pripovedovalo se je, da hišni gospodar ni mogel nikjer najti gospoda Vorla, zato je dal siloma odpreti prodajalno in na ulico je padla klop, a zgoraj na vratih je visel nesrečni branjenec.

Ob desetih je prišla sodna komisija in šla skozi vežo v prodajalno. Sneli so samonorilca in gospod Uhmühl, malostranski policijski komisar je pomagal.

Segel je v plašč rankega in potegnil pipo ven. Držal jo je proti svetlobi in dejal: „Tako krasno okajene pipe še nisem videl — pogledjte!“

VIII. avstrijski vinarski kongres na Dunaju.

Vinogradništvo je v naših južnih deželah važna panoga kmetijstva in vino dragocen pridelek.

Zalostno se je pred leti naš kmet oziral po opustošenem vinogradu, ko mu je trtna už uničila vinorodne trte. Ko mu je pa država, deloma s cenejšo razdelitvijo novih trt, deloma z brezobrestnim posojilom in davčno olajšavo, segla pod pazduho, lotil se je novih nasadov z vso vneemo in podvojeno pridnostjo.

Tekom zadnjih dveh desetletij se je z ozirom na vinogradništvo in rekonstrukcijo novih vinogradov storilo mnogo, in nekaj zaslug pri tem ima res tudi država, ki je šla našemu vinogradniku dejanski na roko.

Kakor v vsaki stroki, tako je potreba tudi v vinarstvu spopolnitve, napredovanja in praktičnih izkušenj; različni kraji in lege zahtevajo različne vrste, različno vzgojo in obdelavanje.

V prosepah naprednega vinogradništva se vrše od časa do časa vinarski kongresi; to so nekaki sestanki mož iz prakse in teorije; tu prihaja mnogokateri praktični vinogradnik se svojo izkušnjo do besede; iz različnih strokovnih referatov se doznaj marsikaj novega in zanimivega ter prihajajo po burnih debatah različna tehnična vprašanja k svojemu cilju.

Letos se je vršil VIII. avstr. vinarski kongres, združen s strokovno razstavo, na Dunaju od 4. do 10. sept. t. l.

V prostorih dunajske vrtnarske družbe je bila dne 4. t. m. slovesna otvoritev mednarodne razstave vinogradskega in kletarskega orodja ter drugih znanstvenih pripomočkov: v navzočnosti zastopnikov vlade, posamičnih dežel, dunajskega mesta, raznih kmetijskih korporacij, strokovnih učiteljev in drugih večakov.

Načelnik razstavnega odbora, dvorni svetnik dr. Ploj, je pozdravil navzoče goste, zahvalil vlado za podporo ter naglašal, da so razstavljalci ustvarili zares lepo delo. Namestnik grof Kietmansegg je z jednatimi besedami označil današnji položaj avstrijskega vinogradništva ter posebno poudarjal, da je bila srečna misel združenje vinarskega kongresa s strokovno razstavo, ki je znak vsestranskega napredka v vinogradništvu. Govoreč nadalje je omenjal različnih težkov, s katerimi se je dandanes boriti vinogradniku. Nista le trtna už in peronospora nadležna sovražnika vinogradništva, ampak tudi konkurenca tujezemstva in Ogrske. Enako ima pa tudi vinogradništvo svoje prijatelje v vedi, industriji in mehaniki. Veda, osobito kemija, ta prijateljica resnice in naprednega kletarstva, stoji na strani vinogradnika, ko razločuje dober pridelek od slabega. Govornik je zaželel konec, naj današnja razstava blagodejno vpliva na zbrane vinogradnike. S tem je proglasil razstavo odprto in voščil vinogradnikom po njej najboljšega uspeha.

Razstava bila je zelo poučna, in je pač zaslužila, da bi si jo sleherni vinogradnik, ki se zanima za to stroko, obiskal in ogledal njene mnogoštevilne zbirke.

Razvrščena je bila v štiri oddelke:

I. Orodje, stroji in razno v vinogradništvu uporabno blago. Raznovrstne brizgalke, žepjalniki, cepilni stroji, vzorci cepljenja, stiskalnice in grozdni mlinci.

II. Razno v kletarstvu uporabno orodje in stroji. Raznovrstni leseni in cementni stroji, razna vinska posoda, cevi, ročne in hidravlične stiskalnice, hladilniki, priprave za pasterizovanje vina, razni filtri itd.

III. Oddelek za postranske izdelke vinarstva in kletarstva.

IV. učila, znanstvene poizvedbe in slovstvo. V tej skupini je bila zanimiva izložba c. k. bakteriološke postaje dunajske, ki je za vinarstvo in kmetijstvo sploh velikega pomena.

Sleheri vinogradnik, in naj je še tako priprost, je videl na razstavi mnogo poučnega ter gotovo ne bo nikomur žal, kdor je žrtvoval časa in denarja, da si je ogledal to važno prireditev.

V ponedeljek 5. t. m. je bil po predsedniku prelato Piffnu slovesno odprt kongres v sejni dvorani dunajskega mestnega sveta. Zbrali so se tu zopet zastopniki oblasti, dežel, kmetijskih korporacij in strokovnjaki od blizu in daleč.

Strogo po programu so se vršili od 5. do 10. t. m. vsaki dan dopolne referati vinogradniških strokovnjakov, popoldne pa izleti v vinorodno dunajsko okolico.

V soboto 10. t. m. je bil kongres zaključen. Mi Jugoslovani, ki nas je bilo na kongresu dobra četrtina, smo se vračali domov z željo, da bi se na bodočem kongresu vpoštevalo naš jug in priredilo sestanek v solčni Dalmaciji, ki je jedna prvih vinorodnih dežel v Avstriji.

Hrvatska kriza.

Vspreh akcije bana Tomašića. — Koalicija formalno razdvojena.

Zagreb 23. IX.

— C — Banu Tomašiću je bil — kakor je svoječasno sam priznal — namen, da razbije koalicijo. Vsi deli ključka koalicije od 22. septembra, v katerem je koalicija naglasila svojo celokupnost, in vsled odprtega pisma bivšega poslanca

d. ra Mažuraniča, izišlega v istem času, v katerem je pisal odločno nastopil proti temu, da bi koalicijski poslanci konferirali s Tomašićem — mislili smo, da je koalicija opazila nevarnost, ki jej preti. Mislili smo, da se koaliciji posreči ohraniti se celokupno.

Po tem je javno mnenje posvečalo vso svojo pažnjo programu nove fuzionirane stranke. Program je bil izdelan in vsprejet „Stranka prava“, „naprednjaki“ in „samostalni klub“ so se fuzionirali v edinstveno stranko. Pričakovalo se je sedaj, da bo kriza rešena, in mi smo — zabeležili ta fakt — napisali, da se je kriza za korak primaknila k svojemu rešenju.

Motili smo se!

Ban Tomašić ni vsprejel celotnega programa nove stranke, ampak le kakor bazo. K temu pa je prišel odločni nastop d. ra Mažuraniča proti Tomašiću v znanem članku „Jasna situacija — Poslušna stranka“. S tem člankom se je položaj med koalicijo in banom zopet poostiril. A če tudi smo mi skeptično spremljali delovanje koalicije, mislili smo vendar, da se koalicija emancipira od vpliva „patriotičnega“ bana d. ra Tomašića in od vpliva „merodajnih krogov“. — Ali motili smo se.

Tomašiću se je ponudila „slavonska grupa“ koalicije v podlago za osnutje nove gubernamentalne stranke. Prvak te grupe dr. Pinterović je povabil bana d. ra Tomašića na konferenco v Osjek.

To je vsekako vspeh bana. To pomenja, da koalicije v dosedanjem obsegu ni več.

Ali koalicija — kakor da ne opaža tega — mirno čaka dalje. Ne vem — česa?! V njenih vrstah je politična zmešnjava. Ali eno jej še preostaja, ako se noče popolnoma igrati na vzgoraj in spodaj: učvrstiti mora svoja omajane vrste, da stopi v najjačo opozicijo in zaprične brezobziren boj za svoje stare ideale. Kajti sedaj je jasno, da se ban ne bo več brigal zanjo, ko ima material za mameluke! Ni dvoma več, da Tomašić stopi samostojno v volilni boj zoper koalicijo. Sedaj ni več časa za omahovanje. Ali popolnoma pod Tomašićevo kapo, ali pa v odločilen boj zoper njega! Srednje poti ni možno več najti. Koalicija naj se torej odloči, a narod bo sodil — na volitvah!

Za koncentracijo narodnih sil.

Te dni smo bili zabeležili glas poslanca p. Šilingerja po koncentraciji narodnih sil v dunajskem parlamentu.

V to svrhu je rečeni poslanec izjavil, da ne odklanja tudi sodelovanja s poslancom Masarykom, naglašujoč, da razlika v nazorih o kulturnih stvareh ne sme izključiti skupnega narodno-političnega dela.

Danes beležimo zopet sličen glas iz istega češko-katoliškega tabora.

Predminilo nedeljo je govoril poslanec dr. Zahradnik na volilnem shodu v Voticu in je izjavil: Ako Lichtenstein in drugi svečeniškemu stanu pripadajoči poslanci morejo z notoričnimi neverniki in los-vonromovci ostati složni v sklenjenih vrstah v boju za primat nemškega naroda, potem more in bi moral vsak Čeh in posebnost vsak češki poslanec izhajati z drugimi v boju za naše narodne, politične in gospodarske pravice in v boju za naša učilišča. Nas je na Dunaju le malo in še ti so nedini. Vrh tega je bilo med nami neiskrenosti in nezaupanja. *Bili smo veliko bolj strankarji, nego pa Čehi!*

Nikoli ne bi bil Bienerth postal tako močan, ako bi ga ne bili podpirali mi sami se svojim cepljenjem. Jaz sem gledal to našo obnemoglost in bornost že pred tremi leti in često obžalujem, da v najresnejših fazah politike ni bilo jednotnega postopanja, marveč le ščuvanje posamičnih strank. Naša politika se je spreminjala tako rekoč od dneva do dneva in mi smo — izgubljali in izgubljam. Ako bodo te razmere trajale nadalje, se bo vsakemu inteligentnemu in poštenemu možu gabilo udeleževanje na politiki. Ako naj se ustvari remedura, je potrebno tesno strnjenje poslancev v namen skupnega postopanja. To se mora zgoditi pod dvema pogojema: da vsi češki poslanci vrše svojo dolžnost in da skupno postopajo pod parolo *discipline v vseh skupno narodnih vprašanjih*. To naj bi si vzeli k srcu tudi velik del časopisja in pa govorniki strank po deželi.

Tem izvajanjem posl. Zahradnika so zborovalci burno pritrjevali.

Tako govore češki duhovniki-poslanci češki javnosti in na adresu strank. Kedaj se oglasi slovenski duhovnik-poslanec s takim apelom do naše javnosti, naših strank in našega časopisja?! Mari pa je naš narod že toliko na boljsem se svojimi skupno-narodnimi stremiljenji, da mu ne treba več tega, kar rodoljubni češki duhovniki označajo kakor glavni pogoj vspešni in plodni politiki?! Sicer govorimo radi vsi, kako daleč smo še za Čehi v vseh pogledih, ali dejanja naša ne kažejo na tako spoznanje, da skupne koristi treba stavljati nad narodne koristi!

Da bi Bog dal našemu narodu Šilingerjev in Zahradnikov!

Dnevne novice.

„Dubrovnik“ — jedini srbski narodni list v Dalmaciji je nehal izhajati.

Zadnja leta je bil toliko globljen in proganjan, da je moral slednjič ustaviti svoje delovanje za Jugoslovanstvo. Sedaj more germanska nakana tudi v Dalmaciji inscenirati kak „veleizdajniški“ proces. Lahko bo to izvršiti. Nadejati se je, da s podporo vseh Srbov list čim prej začne zopet svoje delo.

Z avstrijsko-srbske meje. Na zadnji konferenciji srbske vlade je bilo sklenjeno, da je srbskim obmejnimi oblastim izdati nalog, da vsako prekoračenje avstrijskih čet na srbska tla (ostrov Samurovič) smatrajo kakor kršenje srbskega teritorija in da take dogodke rešavajo z avstrijskimi obmejnimi oblastimi ter da morajo o tem takoj obveščati vlado v Belemgradu.

Srbski princ Gjorgje. Glasovi, da je srbska vlada zahtevala od princa Gjorgja, naj odide v svojo garnizijo v Čačak, menda niso točni. Po nasvetu zdravnikov ostane princ preko zime v Belemgradu. In še le na pomlad odide po lastni želji v Niš.

Srbska trgovinska pogodba z Bolgarsko. Doznaje se iz zanesljivega vira, da se bodo pod konec tekočega meseca vršili dogovori med Srbijo in Bolgarsko radi sklepa trgovinske pogodbe in za minimalne tarife. Potemtakem se zdi, da je bila vest o srbskoturškem sporazumu tendenciozno poslana v svet, da bi se Bolgari omeščali in da bi Srbija dosegla čim povoljnije kupčijo.

Slovenska antologija. Iz Sofije javljajo, da izide tam te dni v tisku „Slovenska Antologija“, ki je imela iziti že v juliju, za časa kongresa.

V tej antologiji bodo zastopani poznaniji pesniki vseh slovanskih narodov. Od Slovencev so: Zupančič, Aleksandrov, Prešeren, in Askerc z več pesmami.

Kardinal Puzyna nevarno bolan. — „Nova Reforma“ poroča, da je krakovski knezoškof, kardinal Puzyna nevarno obol el in da se je vsled njegove visoke starosti bati katastrofe. — Kakor znano, je bil kardinal Puzyna oni, ki je na zadnjem konklavu uložil „veto“ v imenu avstro-ogrške vlade proti izvolitvi kardinala Rampolle za papeža.

Portugalski parlament je s kraljevim dekretom sklican na 12. decembra t. l.

Milijonsko posojilo mesta Zemuna. Mestni zastop v Zemunu je sklenil najeti amortizacijsko posojilo dveh in pol mil. kron. — S temi sredstvi se v Zemunu izvede kanalizacija mesta, se zgradi vodovod ter se izvršijo še neka manjša javna dela.

Vedenje finskih voditeljev strank. Iz Helsingforsa: Bivši senator baron Wrede pozivlja v nekem članku Fince, naj se pripravijo za pasivni odpor, ki da bo bržkone trajal dolgo, ker da protifinska struja v Rusiji ne izhaja samo od vlade, ampak tudi od narodnih strank. Leo Mechelin kategorično dementira vest o političnih iznenadenjih v Finski ter naglašuje, da se bo finska opozicija gibala v zakonitih mejah.

Zmanjšanje števila ruskih prznikov. Iz Petrog: Zakonski načrt o zmanjšanju števila ruskih praznikov je našel v državnem svetu malo odziva. Zakonski načrt bo predstavljen dumi s poročilom, v katerem se povdarja, da se ruski trgovski industrije in gospodarski krogi silno tožijo na veliko število praznikov — 91 na leto — ki da silno škodijo vsesplošnemu gospodarskemu razvoju Rusije.

Domače vesti.

„Passatempo“. Prejeli smo: V notici pod naslovom „Passatempo“ provokatori di funzionari slavi“ (Provokatorične zabave slovanskih funkcionarjev) opozarja „Piccolo“ od dne 21. t. m. predstojnika okrajne sodnije za civilne stvari na „zlorabe“ rečenih funkcionarjev. Dogodilo se je bilo namreč, da je neki pisarniški uradnik p o m o t o m a poslal nekemu tržaškemu odvjetniku kuverto s slovenskim napisom. Kar pa se je to dogodilo — naglašamo še enkrat — le pomotoma, nočem molčati na „Piccolo“o perfidijo, s katero hoče predstojnika okrajne sodnije načuvati proti slovenskim pisarniškim uradnikom. Tu se rečenim uradnikom proračunano dela krivica.

Pa zasučimo sulico in vprašajmo gosp. predstojnika, kako opravičuje, da rubežni spisi izgledajo kakor pol tič — pol miš! Pol slovensko, pol italijansko. Tiskovina je na pr. slovenska, zapisnik o rubežni na njej pa je italijanski.

V tem listu se je že večkrat opozarjalo g. predstojnika na to nedopustnost, ali vse zastonj. Mi spoštujemo g. predstojnika in ga ne nadlegujemo radi. Ali, ker vse nič ne pomaga, bodi mu zopet povedano, da s terorizmom se ne rešuje vprašanje enakopravnosti. Pozivljamo ga, naj že enkrat odpravi take — passatempi. Kar se dovoljuje drugi narodnosti, se mora dovoliti tudi slovenskemu ljudstvu. Mi smo prisiljeni drezati in ne odnehamo, dokler ne bo na tej sodnji izvedena popolna enakopravnost.

Rojanski odsek tržaškega „Sokola“ v Rojano naznanja slovenskim starišem rojanske okolice, da se začnejo vaje za naraščaj s 1. oktobrom in se bodo vršile vsako sredo in soboto od 3. in četrt do 4.

in četrt ure za deklice in od 4. in pol do 5. in pol popoldne za dečke.

Vpisovanje bo v sredo dne 28. t. m. ob omenjeni uri v prostorih „Kons. društva“ v Rojanu.

Ker si je odsek nabavil blizu že vse orodje, kakor drog, bradilo, skalnico, palice, obroče itd., zamogel se bo naraščaj izobraževati vsestransko.

Ob enem vabimo vse gospice, ki mislijo še pristopiti k rojanskemu odseku, naj se vpišejo vsaj do 4. oktobra, ker se potem pričnejo že vaje. — Vaje za Sokolice bodo, počenši s 5. oktobrom, vsako sredo in vsak petek od 7. ure in pol do 8. in pol zvečer.

Čudno! Na tržaški c. kr. poštah ne vedo, kje da je — „Trgovska zbornica“! Neko pismo, naslovljeno „Trgovska zbornica p. della Borsa“ je bilo vrnjeno stranki z laško opazko: „Al Tergesteo Sconosciuto, (V Teresteju — nepoznan!) Vrlo dobro! Dotičnemu učenjaku na pošti — nedaljo iz repe!!“

Postajališče Oglej. Med postajo Belvedere in postajališčem ter nakladališčem Ferzo na progi Cervinjan-Belvedere ležeče in doslej le za osebnih in prtljažni promet urejeno postajališče Oglej se od 1. okt. 1910 tudi kot nakladališče za omejeni blagovni promet.

Vozne listke se bo izdajalo od tedaj naprej pri železniški blagajni v postajališču in nakladališču; prtljago se pa bo odpošiljalo proti naknadnemu plačilu pristojbin.

Vspreh NDO v prosti luki. Po dolgem čakanju je trgovinsko ministerstvo vendar enkrat ugodilo eni najvažnejših zahtev NDO za delavstvo v prosti luki, namreč v zadevi penzije. Danes je namreč prejelo strokovno tajništvo NDO obvestilo od ravnatelja javnih skladišč, dvornega svetnika Minasa, da je trgovinsko ministerstvo dovolilo uslužbenecem v tržaški prosti luki sledeče pobojške:

Namesto dosedanje podlage za penzijo, ki je iznašala dve tretjini zadnje letne plače ali zadnje 52 kratne tedenske mezde, velja sedaj za predlogo penzije 80 odstot. zadnje letne plače ali zadnje 52 kratne tedenske mezde.

Za pridobitev polne penzije se ne zahteva več 40 let temveč 35 službenih let.

Odpade določba, da se more penzija dobivati še-le po 35. letni starosti. Penzijo torej lahko uživa tudi uslužbenec, ki je star manj kot 35 let.

Po 10 letih službe ima uslužbenec pravico do penzije v izmeri 40 odstot. penzijske podlage, za vsako nadaljno službeno leto pa nadaljna 2-40 odstot.

Vse te odločbe stopijo v veljavo z dnem 6 okt. 1910.

NDO je torej tu dosegla lep uspeh. Ne rečemo, da je to samo njena zasluga, a vendar v veliki meri, ker je prav NDO postavila to zahtevo na prvo mesto poleg zvišanja plače. Seveda ostanejo še ostale zahteve v veljavi, katere bo treba še izvajati. Ali s tem začasnim uspehom je NDO lahko zadovoljna.

Iz kolesarskih krogov. Dirka za primorsko prvenstvo je bila torej prepovedana, ker je vlada kapitulirala pred italijanskimi kričaji. To ubogo slovensko športno društvo ne sme torej dirkati niti po slovenskih tleh! Italijanski kričaji pa smejo prihajati na slovenska tla in žaliti Slovence s ščavi in raznimi drugimi psokami. — Kako dolgo še bo moral slovenski narod v bližnji in daljni okolici prenašati taka izzivanja?!

Ko smo mi slovenski kolesarji dirkali z Italijani na pretežno mednarodnih dirkah, so nas Italijani metali s koles in zapirali ceste po italijanskih kolesarjih, da le slovenski kolesar ni mogel priti do veljave. Zato pa zahtevamo odločno, da dotlej, dokler ne bo slovenskim kolesarjem dovoljeno dirkati po slovenskih tleh, tudi Italijanom ne sme biti dovoljeno dirkati izven Trsta.

Kaka bo posledica temu? Italijani naj le pomislijo!

No, da vidimo, kdo se bo poslednji smejal.

Trgovski tečaj za gospodične se začne s 1. oktobrom v Trgovsko-izobraževalnem društvu. Slovenske stariše opozarjamo na ta tečaj, kjer bo njih hčerkam omogočeno, da se z malimi stroški usposobijo za vstop v kako trgovsko pisarno, banko itd. Vpisuje se vsaki dan pri gosp. Deteli, blagajniku Trgovsko-obrtnih zadrug.

„Družba sv. Cirila in Metoda“ ima dan za dnevno večje stroške, kajti dan za dnevno se večajo njene važne naloge. Njeni dohodki pa ne rastejo v tej meri in marsikaj mora „Družba“ opustiti, ker ni dovolj denarja. Zato pa je dolžnost vseh res rodoljubnih Slovencev podpirati bolj nego dozdaj „Družbo“ pri njenem delovanju. Vsakdo res ne zmore velikih narodnih davkov, lahko pa daje „Družbi“ indirektni davek — s tem, da kupuje blago, ki je napravljeno v korist. In tu stoji v prvi vrsti „Kolinska kavina primes“ v korist „Družbi“ sv. Cirila in Metoda. Danes je menda ni hiše, kjer bi ne rabili kavinih primesi; zato bi „Kolinska kavina primes“ lahko prinesla „Družbi“ velikih dohodkov, če bi jo slovenske gospodinjice povsod dosledno zahtevale. „Družbine“ odruženice, narodno učiteljstvo in drugi ro-

doljubni faktorji naj delujejo na to, da bo v vsaki slovenski hiši le cikorijska v korist „Družbi“.

To jim bo lahko dosegli, ker ta kavina primes lahko izborno konkurira z vsemi tujimi izdelki, ima fin okus in lepo barvo, sploh vse one dobre lastnosti, ki jih mora imeti dobra kavina primes. Zato zahtevajte, slovenske gospodinjice, povsod le Cirilmetodovo kolinsko kavino primes!

Mal položi dar
Domu na oltar!

Slovanskim kolesarskim društvom. Jugoslovanska dirka se je vršila v letu 1909. Dirka za jugoslovansko prvenstvo se vrši vsaka tri leta, a jugoslovanski prvak zmagovalec dobi trak. — Jugoslovanska dirka spada v področje kol. društva „Balkan“ v Trstu in jo priredi drugokrat leta 1911 v spomladi. Ker pa je bila dirka za primorsko prvenstvo prepovedana, se bo vršila tudi dirka za primorskega prvaka prihodnje leto, kar naj blagovole kolesarska društva vzeti na znanje.

ODBOR
kol. dr. „Balkan“.

Tržaška mala kronika.

Aretirani radi tatvine. V ulici Caserma so v nedeljo aretirali 23-letnega uslužbenca Martina Trunschitza iz Smohorja na Koroškem ker je 22. t. m. okradel nekega Ludovika Mušika.

Včeraj zjutraj ob 6.30 uri je bil vsled ovadbe Ignacija Skubica, stan. v ul. del Molin a vento št. 52 aretiran težak Josip Soli, star 30 let, iz Trsta, stan. v ulici della Scarzeria št. 16, ker je osumljen, da je vkradel Skubicu v krčmi v ulici Sette Fontane št. 2 zlato uro, vredno 70 kron.

Tomaž Jari, star 28 let iz Spodnje Avstrije, brez posla in Osvald Zamarin, točaj v hotelu Volpich sta stanovala skupaj v neki sobi v ulici Stadion št. 19. — Včeraj zjutraj je Zamarin zapazil, kako je po noči izginilo z mize več zlatih predmetov, ki jih je bil zvečer prejel položil na mizo. Gotovo, da ni mogel tatvine izvršiti drugi, kakor njegov tovariš in prijatelj. — Včeraj ga je dal aretirati, izlasti tudi z ozirom, na to, da so mu pred nekoliko časa, tudi po noči, izginile hlače.

Pretep na poti. Minulo nedeljo okoli 9. zvečer se je družba, sestojeca iz Josipa Kervarja, 22 let starega, Alojzija Kodriča 29 let starega, Ivan Vekjeta, 39 let starega in Marij Cijaka, 20 let starega, vsi stanujoči v Sv. Mar. Magd. sp. vračala na enouprežnem vozu iz Boljunca domov.

V bližini Domija se je omenjena družba srečala z 21-letnim Ivanom Sancinom, stanujočim v Škednju, 21-letnim Ernestom Šturmom, stanujočim istotako v Škednju in 17-letnim Albertom Cernetom, tudi iz Škednja. Med obema družbama je prišlo do prepira in pretepa. Kervar je bil ranjen s kamenjem in je padel z voza. Potem je potegnil revolver in ranil Sancina. Na strele iz revolverja je priletela policija, ki ima v bližini svoj inšpektorat ter je aretirala Sancina in Kervarja. Ker sta bila oba ranjena, je policija spravila oba v bolnišnico, od kjer je bil Sancin puščen domov, dočim je bil Kervar pridržan v zaporu, ker je nosil orožje brez dovoljenja.

Truplo v morju. Na pomolu Sv. Karla in sicer tik parnika „Graf Wurmbrand“ so včeraj našli truplo. Nekateri čolnarji so ga privlekli na kopno in na povelje pristaniške oblasti ponesli v nek lokal urada za prihode. Dr. Huber je preiskal truplo dozdevno 50-letnega moža, sodeč po obleki mornarja. V žepu so mu našli 10 K 88 stot., nikakega papirja pa, iz katerega bi

Vsem cenjenim čitateljem najtopleje priporočamo znano tkalnico za platno in druge tkanine Bratov Krajcar v Dobruški na Češkem. Predno kaj naročite, zahtevajte bogato kolekcijo vzorcev imenovane tvrdke, kojo dobite zastoj in franco.

Vsakdo naj se prepriča s tem, da poskusi.

Naznanilo

Ker se prevzel trgovino z jestvinami od AL. MRCELODDI na svoj račun, se priporočam cenjenim odjemalcem. Imam vedno najsvežje blago.

EMIL CIOCCOLANTI

Via San Giacomo in Monte 7, Trst.

20 do 50 K na dan zasluži

lahko vsakdo pri nas s prodajanjem garantiranih srečk in papirjev vedne vrednosti. Vsak, kateri pridno dela, mora si prikriti beti najboljše bodočnost. Nagrada je velika — Ponudbe na upravo „Nove Fortuna“ Budimpešta V., Börse, Postfach 78

Krojačnica za civiliste in vojake .:

Franjo Polanec

v Trstu, via S. Giacomo (Corso) 6 II. n.

Priporočam se glavnemu občinstvu in vojaštvu za vsakovrstna dela. Blago prve vrste, delo solidno, cene zmerné.

Veliki kinematograf **BELVEDERE**

TRST - ulica Belvedere 19 - TRST

Torek 27., Sreda 28. in Četrtek 29. septembra 1910:

1) **ANGELJSKI GRAD** v RIMU, in'eresantna produkcija po resnici. 2) **TAJNA SOBA**, historična drama iz leta 1830. 3) **200-000 lir za kofuto**, zmirom za smeh.

NB. petek, dne 30. t. m. **KOMICEN VEČER**, kateri traja eno uro.

Svoji k svojim! Odlikov. krojačnica Svoji k svojim!

Avgust Stular

TRST - Via delle Poste št. 12. I. nad. - TRST
(ZRAVEN GLAVNE POŠTE)

IZVRŠUJE VSAKOVRSNE OBLEKE

najnovije mode (od 50 K naprej)

in vsakov. uniforme. - Naročbe se izvršijo točno. - Delo solidno.

IVAN KLUN

naznanja slav. občinstvu, da je odprl na novo urejeno prodajalno jestvin v Sv. Ivanu št. 506 (pri Trstu) ter se priporoča slavnemu občinstvu pri sv. Ivanu in bližnji okolici za obilen obisk. — Pošljatve na deželo. **CENE ZMERNE.** Stalnim odjemalcem dva odstotka odbitka.

OTTO LAUPRECHT

konces. zobni tehnik

nemški zobni zdravnik

je premestil svoj zobni ambulatorij

v via S. Nicolò 7 (Dreherj. hiša) Trst

Dvigalnik za vse klijente.

Telefon 104.

Kupujte **KOLINSKO CIKORIJU!**

TRŽAŠKI SLOVANI in posebno okoličani ki prihajajo v mesto po raznih opravilih, imajo najlepše in najprimernejše zbirališče v dobropoznanosti

„Kavarni Universo“ ki se nahaja na trgu pred Narod. domom št. 1, upravn. nasproti restavracije „Balkan“. V kavarni so poleg izvrstne kave na razpolago vsakovrstni likerji in razni slovenski, nemški in laški časniki in vse boljše ilustrov. revije. Za obilen obisk se priporoča **FRANJO BOJC.**

G. De Vecchi & L. Skerl

nasledniki A. FONDA

Trst, ulica del Bosco št. 17, Trst

zaloga · ovsa

klaje in otrobov.

Proda se na drobno in veliko. Ograki ovsa po 16 K. SENO prve vrste po 7 K. Otrobi „Venezia“ po 15 K. Otrobi „Vittoria“ po 14 K 50

ANTON REPENŠEK

knjižgovez v Trstu, via Cavour 9

priporoča slavnemu občinstvu

svojo moderno urejeno delavnico,

v kateri se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča dela točno in po zmernih cenah.

SVOJI K SVOJIM!

Zdravljenje : krvi

Čaj „Tisočerni ovet“ (Millefiori)

Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim sluhajm, ki se počne v žlečcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidam. Jelen omot za zdravljenje stane 1 K ter se dobiva v odlikovani lekarni

PRAXMARER - „AI DUE MORI“
Trst (mestna hiša) Telefon 377

Pošto pošiljate se izvršujejo takoj in franco, ako se dopolne Krou 1-10.

AVTORIZOV. DUNAJSKA :: ŠOLA

(ustanovljena leta 1890)

rezanja oblek, izdelovanja oblek in perila

ANA NOVAK - TRST

ulica San Lazzaro 16, III. n.

Mnenje gospoda dra. Fr. SLAVIKA v Zdic-u

G. J. SERRAVALLO

Trst.

Po treh letih praktičnih preizkušenj si dovoljujem naznaniti Vam, da sem dosegel z Vašim izdelkom **ŽELEZNATO KINA - VINO SERRAVALLO** (Vino di China Ferruginoso Serravallo), jako dobre uspehe, posebno pri oslabilih in bledičastih otrocih in da ga od takrat ponovno pripisujem.

ZDIC, v decembru 1909.

Dr. Fr. SLAVIK.

POHIŠTVO

SOLIDNO : in : ELEGANTNO

PO ZMERNIH CENAH

RAFAELE ITALIA

TRST - VIA MALCANTON - TRST

Odprl se je **kinematograf „Adria“** v Škednju

Elegantna dvorana, sestavljena po najmodernejših načrtih.

Vsaki torek, četrtek in soboto nov program.

VSTOPNINA : I. mesto 30 vin., otroci in vojaki 20 vin. II. mesto 20 vin., otroci in vojaki 10 v.

se dala sklepati njegova identiteta. Ker je bilo truplo že deloma strohnelo so je fotografirali in potem pokopali.

Zepni tat aretiran. Gospej Irmi Scodellari je včeraj zmaknil neki predrzen vzmočil zlatu uro s srebrno verižico, oboje vredno 35 kron. Vzmoviča so aretirali in sicer je to mornar Klement Dedis, star 23 let, iz Makarske, stanujoč v zagati del pozzo št. 4.

Tatvina. Soprogama Antonu in Filomeni Brajeviča, ki stanujeta v ulici Pescheria št. 6, je bilo minulo soboto — med tem, ko sta bila odsotna iz svojega stanovanja, ukradenih 240 kron, več perila in obleke, kar vse je bilo spravljeno v nekem kovčegu.

Bilo je takrat izvršenih več aretacij, a glavnemu krivcu, nekemu Giuliani-ju se je posrečilo, da je pobegnil.

Doznajemo pa, da je bil omenjeni aretiran te dni v Benetkah. Policija je napravila potrebne korake, da se istega izroči.

Nezvest mešetar. Rosa Kaus, ulična prodajalka, je še dne 17. decembra 1909 izročila 31-letnemu mešetarju Rugjeru Bradasca, iz Trsta, pristojnemu v Cervinjan in stanujočemu v ulici dell' Olmo št. 7, deset svilenih čevljev po 2-50 K vsak, da bi jih jej prodal. Bradasca jih je res prodal, a i pridržal si je ves skupček. Včeraj ga je Kjaus iztaknila in ga dala zapreti. Bradasca je rekel, da se je z oškodovanko pogodil, ki mu je obljubila, da umakne ovadbo. — Vzlic temu ga je policija pridržala v zaporu.

Tatvina na ladiji. — Na Lloydovem parniku „Euterpe“ je bil aretiran včeraj 17-letni Marij Glavan, iz Zadra, ker je osumljen, da je neki osebi posadke ukradel 20 K. Glavan taji.

Padel s kolesa. Alfred Stiglic, star 19 let, uslužbenec v zalogi senoškega piva, stan. v ul. Ferriera št. 5 se je peljal včeraj s kolesom v Koper. Nedaleč od Milja je pa padel s kolesa in se je poškodoval na raznih delih telesa. — Spravili so ga najprej v Koper, odtem so ga pa prepeljali v Trst.

O ta ljubezen! — Marija Bartoluzzi, stara 19 let iz Sv. Mar. Magd. Sp. št. 110, uslužbenca v zavodu Modiano je včeraj popoldne v samomorilno svrhu pila octovo kisline.

Pozvana zdravniška postaja jo je spravila v bolnišnico. Vzrok: nesrečna ljubezen.

Koledar in vreme. — Danes: Kozma in Damjan muč. — Jutri: Venceslav vojv. Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 22° Cels. — Vreme včeraj: lepo, veter.

Vremenska napoved za Primorsko: Večinoma jasno, semtertja megleno. Zmerni vetrovi. Temperatura mila

Društvene vesti.

Telovadno društvo „Sokol“ v Trstu.

Odborova seja bo danes v torek ob 8.30 uri zvečer v društvenih prostorih. Ker so na dnevnem redu nujne stvari, so naprošeni vsi bratje odborniki, da se udeležijo zanesljivo te seja.

Na zdar!

Odsek tržaškega Sokola v Rojanu naznanja p. n. občinstvu in vsem bratskim društvom, da priredi v nedeljo 2. oktobra plesni venček v prostorih „Kons. društva v Rojanu.“

Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo telovadnega orodja, prosijo obile vdeležbe!

Ob enem naznanja, da priredi spoznanje s pevskim društvom „Zarja“ v Rojanu v istih prostorih dne 9. okt. „Vinsko trgatega“.

Da bo pri tej prireditvi kar najbolj živahno in zabavno, za to se bo, skrbelo kar najbolj.

Po „trgati“ bo petje in na to ples do polnoči.

Podrobneje sporočimo še!

Pevsko društvo „Zarja“ v Rojanu opozarja vse gg. pevke in pevce, da se začnejo redne pevske vaje v četrtek dne 29. t. m. ob 8. uri zvečer.

Vabijo se tem potom tudi vsi, ki imajo veselje do petja in pevse izobrazbe, naj pridejo omenjenega dne k vaji, ki bo v prostorih „Kons. društva“ v Rojanu.

7. odborova seja Slovanske Čitalnice bo jutri v sredo, ob 8. uri zvečer. — Radi bojujnosti dnevnega reda so naprošeni vsi p. n. gg. odborniki, da se je gotovo udeležijo.

Pevsko društvo „Lipa“ v Bazovici sklicuje svoj izredni občni zbor v nedeljo dne 2. oktobra 1910 ob 5 uri popoldne v prostorih „Konsumnega društva“ — Vabljeni so vsi člani in prijatelji društva.

Odbor.

Plesne vaje v tržašk. podp. in braln. društvu, ulica Stadion št. 19, začnejo v nedeljo, dne 2. oktobra, ter se bodo vršile vsako nedeljo in praznik od 4—8 ure zv. Plesna šola bo vsak ponedeljek, sredo in soboto od 7—9 ure zvečer.

Orgelce. Drevi vsi člani v našo prestolnico, gostilno pri Čehu, alla Meridionale. Vrtila se bo velika krvava rihta.

Tata I.

Naše gledališče.

Otvoritvena predstava v našem gledališču bo v nedeljo ob 8. uri zvečer in igrali bodo slavno rusko (Gogolj) komedijo: **Revizor.** V tej igri se nam predstavi naša vrli igralci in v tej igri nam hoče odbor pokazati splošni milieu letošnje sezone. Letos bomo namreč videli največ iger iz slov. slovnstva in dobre, zabavne burke iz francoske literature.

Komedija **Revizor**, o kateri bomo še govorili, je nedosežna satira na ruske razmere po širnih provincijah in vsebuje mnogo zabavnih in smešnih prizorov, ki gledalca poučujejo in izvrstno zabavajo.

Že te dni so bodo dobivale vstopnice pri vratarici „Nar. Doma“, ker je pričakovati velikega navala tudi iz srbskih in hrvatskih krogov tržaških. Vsak naj se torej požuri za svoj sedež ali prostor.

Tržaška gledališča.

POLITEAMA ROSSETTI. Danes tretjič Massenotova opera „Manon“.

EDEN. Varijetetna predstava.

DAROVL

— Za „vinsko trgatega“ pevskega društva „Trst“ so darovali g. C. K. in g. A. K. po 1 K.

— Za podružnico CMD pri sv. Jakobu so darovali odjemalci konsumne zadruge NDO v ul. Miramar 4 K v spomin obletnice krvoprolitja v Ljubljani.

— Za možko podružnico dr. sv. Cirila in Metoda daroval gosp. G. Gaspari 10 K v počestitev spomina pok. g. Maksa Jegliča.

Nar. del. organizacija.

Sestanek cestarjev iz proste luke se vrši v četrtek, dne 29. t. m., v prostorih NDO v ul. Lavatoio št. 1. Na sestanku se prečita spomenica, cestarjev na trgovinsko ministarstvo. Vabimo k polnoštevlini udeležbi.

Vesti iz Goriške.

Akad. fer. društvo „Adrija“ sklicuje dne 30. t. m. ob 10. uri zjutraj pri „Jelenu“ izreden občni zbor. Dnevni red: 1) Čitanje zapisnika. 2) Podporni sklad. 3) Slučajnosti. Tovariši in starešine, pridite vsi! Vabila se ne razpošiljajo.

Novo društvo. C. kr. namestništvo je vzelo na znanje pravila novega društva: Kat. slovensko izobraževalno društvo v Medani (pol. okr. Gradiška).

Vesti iz Istre.

Društvo „Slovanski dom“ v sv. Barbari in Elerjih bo imelo svoj letni redni občni zbor v nedeljo dne 2. oktobra 1910 ob 3. uri popoldne v prostorih g. Josipa Elerja krčmarja.

Dnevni red: 1. poročilo odstopajočega odbora, 2. prečitanje in odobritev računov 3. volitev novega odbora. K polnoštevlini udeležbi vlijudno vabi odbor.

Mali oglasi

Odda se v najem meblirana soba pri slovenski družini v ulici Farneto 49, II. n., vrata 16. 1589

Iščem gospodično zmožno slovensčino in italijansko s primerno izobrazbo in dobre družine za večjo prodajalno kruba in sladice. Na slovo pove inseretni oddelček Edinosti. 1592

Hiša nova z 2 sobama in kuhinjo, kletjo in z malim hlevom za prešice ter vrtom. se proda. Naslov: Sv. Mar. Magd. zgornja šte. 442, na cesti k Batom. 1590

Učenca nekoliko izurjenega sprejme takoj trgovina jestvin. Tedensko plačilo. — Svojo hrano. Naslov inser. oddelček Edinosti. 1588

Ubiralec in popravljatelj glasovirjev se priporoča slavemu občinstvu Andreja Pečar, ulica Dante Alighieri št. 3, II. n. 1522

Javni ples se vrši v Skopem dne 2. oktobra pri katerem bo svirala godba iz sv. Ivana. 1578

Skladišče kož vseh vrst črne in barvane vseh vrst eumene in črne za čevljarje in sedlarje z delavnico gornjih delov čevljev (tomajo). Teleče kože črne in rumene (Bukskalib). Voščila najboljše vrste za barvane čevlje. Naročite za vse kraje dežele izvršujejo točno in hitro

GIACOMO FREGNAM di S.

Trst, ul. Caserma 11 (poleg kavarn. Sociale)

Na Opčinah!

Prodaja vsakovrstne mrtvaške predmete: krste, vence, voščene sveče itd. itd.

Ima zastopstvo Novega Pogrebnege Podjetja iz Trsta, Corso 49

Sprejema naročila pogrebov itd. itd.

JOSIP MRZEK, Opčine št. 170.

TRST, ul. Cavana 2

PEKARNA IN SLAŠČICARNA
FRAN LAMPE
Prodaja svežega kruha 4-krat na dan. — Postrežba točna in na dom

FRIDERIK SCHWARZ

Trst, Via Valdirivo št. 3. Trst

Zastopnik: znanih: mlinov
SZMOLENSKY & COMP.

— SZABATKA —

Proi parni mlin Békéscsaba

Akcijska družba parnih mlinov
Baja. — Zastopnik za Trst, Gorislo, Istro in Dalmacijo.

Ali se hočete po ceni obleči?

Pojdite v dobroznano trgovino

ALLA CITTA' DI TRIESTE

Trst, ulica Giosue Carducci št. 40 (prej Torrente)

Tam dobite

Moške obleke . . . od Kron 13 do 56

Obleke za dečke . . . od Kron 6 do 30

Otroske obleke . . . od Kron 2 do 20

Velik izbor blaga iz inozemstva in iz domačih tovarov. Velika zaloga zrajo, blag in drugih predmetov za delavce.

Sprejemajo se naročbe po meri.

ALLA CITTA' DI TRIESTE

Trst, ulica Giosue Carducci šte. 40 (prej Torrente)

Bogomil Pino

— bivši urar v Sežani —

ima svojo novo

PRODAJALNICO: UR

— v TRSTU —

ulica V. Bellini 13

(na proti cerkvi sv. Ant. nov.)

Usakourstne verižice

PO TOVARNIŠKIH CENAH

Svetloba stotih sveč

— stroškom 1/1, stotinke na uro. Brez tekočine, brez dima, brez vsake mrežice. — Luč na benzin

„TITUS“ je najboljši, najbolj perfektni

in najbolj ekonomični način razsvetljave. Cenik zastoj.

GASPARI & MICHELICH

ulica F. Venezian št. 16, Trst. TELEFON 24-19

Antonio Dobner

— urar in zlatar —

sodni izvedenec

se je preselil v ul. DELLE

POSTE 3 vogal Torre bian-

ca (TOBARNNA)

Sprejema vsakovrstne po-

prave PO ZMERNIH CE-

NAH — Z JAMSTVOM.

Zaloga obuvala

in lastna delavnica

PAVEL VISINTINI

Trst, ul. Giosue Carducci 31.

Filijalka ul. S. Sebastiano 8.

Velika izbira moških in

ženskih čevljev. — Po-

prave se izvršujejo toč-

no in solidno

po zmernih cenah

ALEKS. FRANC MAYER - TRST

žgalnica kave

TELEFON 1743.

Najboljši vir za dobivanje pešene kave

Razstava: pohištva

VEDNO V ZALOGI: moderne in gosposke spalne sobe in jedilnice iz amer. orehovine, hrastovine in mahagonije; pisalne mize in obešalniki za obleke. Prodaja po konkurenčnih cenah. Via Madonna del Mare št. 6

REZBARSKA DELAVNICA.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

Dr. J. Čermák | **V. Tuscher**

: zobozdravnik : koncesij. zobni tehnik

— TRST —

ulica della Caserma št. 13, II. n.

Antonio Spanghero

DEKORATIVNI SLIKAR

Naslednik tvrdke DELALNICA:

DOMENICO DELISE. Via Madonna 7

Telefon 160 Trst Telefon 160.

VELIKA ZALOGA. — Papir za

tapeciranje najboljših tovarov.

Prevzame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prodajalnica manufakturn. blaga

Enrico de Franceschi

Trst, ulica delle Poste št. 10

vogal ulice Valdirivo)

VELIKA IZBERA bembazevine, trliže, fuštan-

nje, volnenega blaga, izdelanega moškega in

ženskega perila in drobni predmetov

po najzmernejših cenah.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Jabolka:

fine, namizne; 100 klgr od Kron 12—

do 24— iz kolodvora Litija in po pošt-

nem povzetju: **J. Razboršek**

Razpošilja: — J. Razboršek

v Smartnem pri Litiji (Kranjsko). — Ena

korbica 5 kilogramov franco Kron 2-40.

Rogaška kisel. Templev

Radinski vreclec.

Najboljši mineralni vodi.

— ZASTOPNIK —

Lacko Križ - Pula

WIESENREITER & Co., TRST

via Gioachino Rossini 20.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

ANTON SKERL

mehanik, zapriječeni zvedenec

TRST, Carlo Goldonijev trg šte. 11

Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“

Napajanje in zaloga električnih svetilk, tudi in prolata gra-

zov, sončnice, in fotografir. Zaloga priprav za točiti para-

stna delavnica za popraviljanje Av. strojev, koles, motokoles in

Velika zaloga pripadkov po tovar. cenah.

TELEFON št. 1734.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Pohištvo

avetilo in temno, pbeamemi kosi, cele spalne

in jedilne sobe, ogledala, slike itd. itd.

— vse po nizki ceni. —

Izgotovlj. moške obleke

in šivalni stroji

na obroke in oeno. — Proda

IVANKA DOREGHINI, Trst

Zaloga pohištva) ul. Madonna 8.